

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 1/2000 vp

Hallituksen esitys laiksi tilintarkastuslain 6 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1999 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi tilintarkastuslain 6 §:n muuttamisesta (HE 161/1999 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Matti Rajakylä, opetusministeriö

- hallitusneuvos Timo Kaisanlahti, kauppa- ja teollisuusministeriö
- johtaja Maj-Lis Saarikivi, Keskuskauppakamari
- toiminnanjohtaja Juha-Veikko Kurki, HTM-tilintarkastajat ry
- puheenjohtaja Pekka Luoma, KHT-yhdistys
- talouspoliittinen asiamies Päivi Rätty, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT
- puheenjohtaja Antti Rantalainen, Kirjanpito-toimistojen Liitto ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Tilintarkastuslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kauppakamarin hyväksymän tilintarkastajan (HTM-tilintarkastaja) perustutkinnoksi vaaditaan alemman korkeakoulututkinnon sijas-

ta korkeakoulututkinto. Ammattikorkeakoulututkinto, joka rinnastetaan tältä osin muihin korkeakoulututkintoihin, hyväksytään vastaisuudessa HTM-tilintarkastajan perustutkinnoksi.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Talousvaliokunta ehdottaa, että hallituksen esitys hyväksytään.

KHT- ja HTM-tutkintoihin vaadittavista opinnoista on annettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätös, jota on esityksen johdosta tarpeen muuttaa. KHT- tai HTM-tutkintoon hakevan henkilön tulee osoittaa, että hän täyttää päätöksessä tarkoitetut opintovaatimukset esittä-

mällä yliopiston tai ammattikorkeakoulun laittaman todistuksen hakijan suorittamien opintojen laajuudesta, sisällöstä, ajankohdasta, suorituspaikasta sekä siitä, että hakijan opinnot vastaavat päätöksen mukaisia opintovaatimuksia.

HTM-tutkintoon vaadittavien opintojen tarjonta on valmiina kahdessa ammattikorkeakoulussa. Ministeriön päätöksessä tarkoitettuja opintoja tarjotaan myös eräissä muissa ammatti-

korkeakouluissa, ja osa niistä on ilmoittanut voivansa laajentaa niitä ministeriön päätöstä vastaavaksi. Ammattikorkeakoulun opetuksen tulee olla tasoltaan niin laadukasta, että se antaa valmiudet suorittaa HTM-tutkinto sen tasosta tinkimättä.

Valiokunta on muuttanut tilintarkastuslakia myös siten, että siinä otetaan huomioon 1.12.1999 voimaan tullut uusi holhoustoimesta annettu laki ja että hyväksyttävältä tilintarkastajalta vaaditaan käytännön kokemusta vähintään kolme vuotta nykyisen viiden vuoden sijasta.

Yhteisöainsäädännössä on tarkat säännökset, milloin yhteisöllä tulee olla auktorisoitu tilintarkastaja. Tilintarkastajan hyväksymisprosessi on varsin aikaavievä peruskoulutuksineen, käytännön harjoitteluneen ja hyväksymistutkintoineen. Käytännön kokemuksen vähimmäisajan lyhentämisellä ja ammattikorkeakoulututkinnon hyväksymisellä perustutkinnoksi pyritään lisäämään tilintarkastajatutkintoon hakeutumista ja turvaamaan auktorisoitujen tilintarkastajien riittävyys. Lakiin tehtävillä muutoksilla ei ole tarkoitus lieventää nykyisiä pätevyysvaatimuksia. EU:n tilintarkastajadirektiivin mukaan hyväksyttävällä tilintarkastajalla tulee olla vähintään kolmen vuoden käytännön harjoittelu.

Yksityiskohtaiset perustelut

4 §. Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja. Pykälässä säädetään vaatimuksista, joita edellytetään KHT-tilintarkastajaksi hyväksyttävältä luonnolliselta henkilöltä. Yhtenä vaatimuksena pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan on, että tilintarkastajaksi hyväksyttävä henkilö hallitsee itseään ja omaisuuttaan.

Holhoustoimesta annetun lain 18 §:n mukaan tuomioistuimien voi rajoittaa täysi-ikäisen henkilön toimintakelpoisuutta pykälässä tarkemmin sää-

detyllä tavalla, jos hän on kykenemätön huolehtimaan taloudellisista asioistaan ja hänen varallisuusasemansa, toimeentulonsa tai muut tärkeät etunsa ovat tämän vuoksi vaarassa, eikä edunvalvojan määrääminen yksin riitä turvaamaan hänen etujaan. Edellä olevan johdosta valiokunta on muuttanut mainitun tilintarkastuslain säännöksen siten, että tilintarkastajaksi hyväksytään hakemuksesta luonnollinen henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Vastaavanlainen muutos on jo tehty eräisiin muihin lakeihin.

Saman momentin 5 kohdan mukaan hyväksyttävällä tilintarkastajalla tulee olla vähintään viiden vuoden käytännön kokemus tilintarkastuksen ja laskentatoimen tehtävistä.

Valiokunta on muuttanut säännöstä siten, että käytännön kokemusta vaaditaan vähintään kolme vuotta.

6 §. Kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja ja tilintarkastusyhteistö. Valiokunta on tehnyt pykälän 1 ja 5 kohtiin vastaavat muutokset kuin 4 §:ään.

10 §. Tilintarkastajan yleinen kelpoisuus. Valiokunta on täydentänyt myös tämän pykälän 1 momentin säännöstä siten, että luonnollista henkilöä, jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu, ei voida valita tilintarkastajaksi.

Lisäksi valiokunta on lakiin tekemistään muutoksista johtuen täydentänyt johtolauseetta ja poistanut lain nimikkeestä viittauksen 6 §:ään.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

tilintarkastuslain (poist.) muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä lokakuuta 1994 annetun tilintarkastuslain (936/1994) 4 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohta, 6 §:n 1 momentin 1, 3 ja 5 kohta sekä 10 §:n 1 momentti seuraavasti:

4 § (Uusi)

Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja

Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunta hyväksyy hakemuksesta tilintarkastajaksi luonnollisen henkilön, joka ei toiminnallaan ole osoittanut olevansa sopimaton tilintarkastajan tehtävään ja joka:

1) ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu;

5) on saanut vähintään kolmen vuoden käytännön kokemuksen Keskuskauppakamarin hyväksymän tilintarkastajan ohjauksessa tai vastaavalla tavalla vaativista tilintarkastuksen ja laskentatoimen tehtävistä siten kuin kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä tarkemmin määrätään; sekä

6 §

Kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja ja tilintarkastusyhteisö

Tämän lain 33 §:ssä tarkoitettu kauppakamarin tilintarkastusvaliokunta hyväksyy hakemuksesta tilintarkastajaksi luonnollisen henkilön, joka ei toiminnallaan ole osoittanut olevansa sopimaton tilintarkastajan tehtävään ja joka:

1) ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu; (Uusi)

(3 kohta kuten HE)

5) on saanut vähintään kolmen vuoden käytännön kokemuksen hyväksytyn tilintarkastajan ohjauksessa tai vastaavalla tavalla ammattimaisista tilintarkastuksen ja laskentatoimen tehtävistä siten kuin kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä tarkemmin määrätään; sekä (Uusi)

10 § (Uusi)

Tilintarkastajan yleinen kelpoisuus

Tilintarkastajan on oltava luonnollinen henkilö tai hyväksytty tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajalla on oltava sellainen laskentatoimen, taloudellisten ja oikeudellisten asioiden sekä tilintarkastuksen tuntemus ja kokemus kuin yhteisön ja säätiön toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen tehtävän hoitamiseksi. Vajaavaltaista tai konkurssissa tai liiketoimintakiellossa olevaa ei voida valita tilintarkastajaksi. Sama koskee luonnollista henkilöä, jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

TaVM 1/2000 vp — HE 161/1999 vp

Helsingissä 22 päivänä helmikuuta 2000

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj.	Mauri Salo /kesk	Pekka Kuosmanen /kok
jäs.	Jouni Backman /sd	Jari Leppä /kesk
	Klaus Hellberg /sd	Mika Lintilä /kesk
	Susanna Huovinen /sd	Kirsi Piha /kok
	Mikko Immonen /vas	Ola Rosendahl /r
	Reijo Kallio /sd	Juhani Sjöblom /kok
	Marja-Leena Kemppainen /skl	Osmo Soininvaara /vihr
	Kalervo Kummola /kok	vjäs. Veijo Puhjo /vas.